

**REGULAMENT
cu privire la expunerile "mari"**

[Denumirea modificată prin Hot.BNM nr.370 din 15.12.05, în vigoare 01.01.06]

nr. 3/09 din 01.12.1995

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.70/31 din 14.12.1995

* * *

Abrogat: 24.01.2014

[Hotărîrea BNM nr.240 din 09.12.2013](#)

Aprobat
de Consiliul de Administrație
al Băncii Naționale a Moldovei
Procesul-verbal nr.37
din 1 decembrie 1995

Guvernator
Leonid Talmaci

*Notă: Pe tot parcursul textului cuvintele "în interconexiune" se substituie cu cuvintele "acționînd în comun" conform
[Hot.BNM nr.418 din 28.12.2000](#)*

Regulamentul cu privire la expunerile "mari" (în continuare – Regulament) este elaborat în conformitate cu art.11, 44, 46 și 47 din [Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995](#) cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995 nr.56-57, art.624), cu modificările și completările ulterioare, și art.1, 25, 28 și 40 din [Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.1, art.2), cu modificările și completările ulterioare.

[Alin. introdus prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

I. PREVEDERI GENERALE

[Denumirea în redacția [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

Prezentul Regulament stabilește limitele maxime admisibile ale riscului de concentrare a expunerilor băncii față de persoanele și/sau grupul de persoane acționînd în comun, ale concentrărilor în portofoliul de expuneri și cerințele aferente administrării expunerilor "mari" și are drept scop minimizarea pierderilor pe care banca le poate suporta ca rezultat al concentrării expunerilor.

Termenii utilizați în prezentul Regulament au următoarele semnificații:

[Alin. introdus prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

A. Prin persoană se subînțelege o persoană fizică sau juridică, inclusiv o asociație sau un grup de persoane acționînd în comun, înregistrate sau nu în modul stabilit.

[Lit.A modificată prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

B. La grupul de persoane acționînd în comun se referă:

1. Două sau mai multe persoane fizice sau juridice, care se expun la același risc, în urma faptului că una din ele, direct sau indirect, o controlează pe cealaltă sau pe celelalte;

2. Două sau mai multe persoane fizice sau juridice, relații dintre care nu se controlează după cum s-a menționat în punctul B.1, dar care trebuie considerate ca expuse la același risc, deoarece ele sînt în acțiune comună, astfel dacă una din ele va avea dificultăți financiare, alta sau altele pot de asemenea avea dificultăți legate de rambursarea expunerilor.

La determinarea acțiunii în comun a persoanelor care se expun la același risc se vor lua în considerație, fără a se limita la acestea, următoarele situații: persoane aflate în raport de rudenie de gradul I și II; deținerea proprietății comune; existența conducătorilor comuni; emiterea garanțiilor; desfășurarea relațiilor de afaceri interdependente care nu pot fi substituite într-un termen scurt; faptul că majoritatea afacerilor se bazează pe relația cu o anumită persoană.

[Lit.B modificată prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

[Lit.B modificată prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06]

[Lit.B modificată prin [Hot.BNM nr.418 din 28.12.2000](#)]

C. Exercitarea controlului – se consideră că persoana exercită controlul asupra altei persoane în cazul în care, această persoană, prin deținerea, directă sau indirectă, a drepturilor de vot (de cel puțin 25% din capitalul social), prin împuternicirea de a numi și de a elibera din funcție majoritatea conducătorilor sau membrilor Consiliului, sau prin oricare alte mijloace, direct sau indirect, de sine stătător sau în colaborare cu alte persoane, poate exercita o influență considerabilă asupra afacerilor altei persoane. Această noțiune nu este aplicabilă relațiilor de control ale autorităților publice asupra întreprinderilor (instituțiilor).

[Lit.C modificată prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

[Lit.C completată prin [Hot.BNM nr.143 din 01.06.06](#), în vigoare 09.06.06]

[Lit.C modificată prin [Hot.BNM nr.418 din 28.12.2000](#)]

D. Expunere – orice activ și/sau element extrabilanțier, reflectat în bilanț și/sau în afara bilanțului, care poate fi supus riscului de credit (riscul că debitorul și/sau partea contractantă nu-și va putea onora obligațiunile sale față de bancă).

Expunerea totală a băncii față de o persoană sau un grup de persoane acționînd în comun include următoarele:

1. Creditele acordate – orice eliberare a mijloacelor bănești persoanei cu condiția rambursării acestora, a plății dobînzii sau a altor plăți pentru folosirea acestor mijloace.

2. Datorii debitoare privind leasingul financiar.

3. Angajamentele contractuale ale băncii de a acorda sau investi mijloace bănești, care includ, dar nu se limitează la următoarele puncte:

a) angajamentele privind acordarea creditului;

b) angajamentele de efectuare a plății (direct sau indirect) persoanei a treia în cazul neîndeplinirii angajamentelor de plată de către clientul băncii conform prevederilor acordului clientului cu persoana a treia sau în baza altor condiții;

c) angajamentele de garanție sau cauțiunile (fidejusiunile) în favoarea persoanei a treia, inclusiv acreditivele de rezervă (standby), garanții și alte acorduri similare;

d) orice angajament de a achiziționa o creanță sau alte drepturi de a efectua o plată a unei sume de bani.

4. Cote de participare în capitalul unităților economice.

5. Valori mobiliare emise de către agenții economici, cu excepția valorilor mobiliare deținute de bancă în calitate de agent (comisionar profesionist).

6. Mijloace plasate la bănci comerciale, cu termenul de scadență ce depășește 15 zile.

[Lit.D completată prin [Hot. BNM nr.194 din 09.10.2008](#), în vigoare 14.11.2008]

[Lit.D modificată prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06]

[Lit.D modificată prin [Hot.BNM nr.6 din 08.07.97](#)]

E. Expunerea netă față de o persoană sau un grup de persoane acționînd în comun include expunerea totală minus suma:

1. Expunerilor asigurate:

a) cu valori mobiliare de stat, emise de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;

b) cu valori mobiliare emise de Banca Națională a Moldovei (Certificatele Băncii Naționale a Moldovei);

c) cu valori mobiliare emise de Guvernul unei țări-membre a Organizației de Colaborare Economică și Dezvoltare care are ratingul nu mai mic de categoria A-/A3 atribuit de către cel puțin una din agențiile Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA;

d) de garanția Guvernului Republicii Moldova sau a Guvernului unei țări-membre a Organizației de Colaborare Economică și Dezvoltare;

e) de organizații internaționale și bănci multilaterale de dezvoltare, enumerate în anexa nr.1, cu condiția că:

a) dreptul ce reiese din asigurare se realizează numai în cazul incapacității clientului de a-și îndeplini angajamentele față de bancă;

b) clauza privind asigurarea este irevocabilă și stipulată expres;

c) asigurarea poate fi realizată astfel că nici asigurătorul, nici o altă persoană nu vor putea contesta drepturile legale ale băncii reieșind din garanție.

2. Expunerilor băncii, care sînt asigurate irevocabil, pînă la finele termenului de scadență, de către persoane care nu sînt afiliate băncii, cu gaj în formă de depozite bănești, consemnate la banca care își asumă expunerea.

3. Mijloacelor bănești obținute de bancă în formă de credit, în partea care se utilizează pentru asigurarea irevocabilă a creditelor acordate de aceasta.

[Lit.E completată prin [Hot.BNM nr.242 din 03.11.2011](#), în vigoare 23.12.2011]

[Lit.E modificată prin [Hot.BNM nr.86 din 30.04.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

[Lit.E modificată prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

[Lit.E modificată prin [Hot.BNM nr.180 din 19.07.2007](#), în vigoare 24.08.2007]

[Lit.E modificată prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06]

[Lit.E completată prin [Hot.BNM nr.9 din 23.01.03](#), în vigoare 31.01.03]

[Lit.E completată prin [Hot.BNM nr.217 din 18.08.99](#)]

F. Expunerea "mare" constituie expunerea netă față de o persoană sau un grup de persoane acționînd în comun, alcătuiind zece la sută sau mai mult din capitalul normativ total al băncii.

[Lit.F modificată prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06]

G. Determinarea capitalului normativ total este reflectată în "Regulamentul cu privire la suficiența capitalului ponderat la risc".

[Lit.G modificată prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06]

H. "Portofoliul total de credite" reprezintă suma creditelor băncii (inclusiv factoringul, cambiile, cambiile scontate, cardurile de credit, overdrafurile temporare permise, finanțarea tranzacțiilor comerciale, acordurilor REPO, plasările-garanții în bănci) și datoriilor debitoare privind leasingul financiar, minus reducerile pentru pierderi de la credite sau leasing.

[Lit.H modificată prin [Hot.BNM nr.242 din 03.11.2011](#), în vigoare 23.12.2011]

[Lit.H modificată prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06]

[Lit.H completată prin [Hot.BNM nr.217 din 18.08.99](#)]

[Lit.H completată prin [Hot.BNM nr.76 din 03.10.97](#)]

[Lit.H introdusă prin [Hot.BNM nr.6 din 08.07.97](#)]

Băncile trebuie să dispună de politici și proceduri interne de identificare, evaluare, monitorizare și

verificare a concentrațiilor din portofoliul de expuneri, inclusiv de cunoaștere a datelor privind activitatea în comun a persoanei, față de care banca se expune, cu alte persoane, inclusiv schimbările produse în datele anterior prezentate.

[Alin. introdus prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

II. LIMITE MAXIME

A. Expunerea netă asumată de bancă față de o persoană sau un grup de persoane acționând în comun nu trebuie să depășească 15% din capitalul normativ total al băncii.

B. Pe lângă limitele din capitolul II. A se mai aplică următoarele limitări. În cazul în care aceste limitări se contrazic reciproc, se vor aplica acele limitări care sînt mai dure.

Prevederile p.B.1. se aplică numai asupra băncilor, al căror portofoliu total de credite este mai mare decît mărimea capitalului minim necesar.

1. Suma datoriilor nete la creditele acordate la zece persoane, inclusiv la grupurile persoanelor acționînd în comun, care constituie după mărime primele datorii nete la credit minus reducerile pentru pierderi la credite și provizioanele la angajamentele condiționale respective nu trebuie să depășească 30% din portofoliul total al creditelor băncii.

Suma datoriilor nete la credite se calculează ca diferența dintre suma creditelor acordate, datoriile debitoare privind leasingul financiar, angajamentelor contractuale ale băncii de a acorda mijloace bănești (în conformitate cu lit.D. din capitolul I, p.1, 2 și 3) și suma asigurărilor (în conformitate cu lit.E. din capitolul I) aferente acestora.

2. Suma tuturor expunerilor "mari" nu trebuie să depășească mai mult de cinci ori capitalul normativ total.

3. Suma totală a expunerilor nete ale băncii în lei moldovenești atașate la cursul valutei străine față de persoanele fizice, inclusiv cele care practică activitate de întreprinzător sau alt tip de activitate, nu trebuie să depășească 30% din capitalul normativ total, dintre care suma totală a expunerilor nete, altele decît cele ipotecare, nu trebuie să depășească 10% din capitalul normativ total.

[Cap.II completat prin [Hot.BNM nr.242 din 03.11.2011](#), în vigoare 23.12.2011]

[Cap.II modificat prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

[Cap.II modificat prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06]

[Cap.II modificat prin [Hot.BNM nr.161 din 28.06.2001](#)]

[Cap.II completat prin [Hot.BNM nr.418 din 28.12.2000](#)]

[Cap.II modificat prin [Hot.BNM nr.76 din 03.10.97](#)]

[Cap.II completat prin [Hot.BNM nr.30 din 08.08.97](#)]

III. DECIZIILE PRIVIND ASUMAREA EXPUNERILOR ȘI RAPORTĂRILE

A. Decizia privind încheierea oricărei tranzacții care va conduce la formarea expunerii "mari" se ia de către majoritatea membrilor Consiliului băncii înaintea realizării tranzacției respective.

B. Băncile prezintă Băncii Naționale a Moldovei raportul cu privire la soldul total al expunerilor "mari" existente la data gestionară, în conformitate cu cerințele actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente raportării.

[Cap.III modificat prin [Hot.BNM nr.242 din 03.11.2011](#), în vigoare 23.12.2011]

[Cap.III modificat prin [Hot.BNM nr.201 din 13.08.2009](#), în vigoare 25.09.2009]

[Cap.III modificat prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06]

[Cap.III modificat prin [Hot.BNM nr.6 din 08.07.97](#)]

[Cap.IV exclus prin [Hot.BNM nr.370 din 15.12.05](#), în vigoare 01.01.06,]

[Cap.V devine cap.IV]

[Cap.IV modificat prin [Hot.BNM nr.30 din 08.08.97](#)]

IV. DISPOZIȚII FINALE

1. Prezentul Regulament intră în vigoare de la 15 decembrie 1995.

2. Prin prezentul regulament se abrogă:

- punctul 3 al capitolului III al Regulamentului nr.1 "Privind reglementarea activității băncilor comerciale (pe acțiuni), private și cooperatiste" din 21 iunie 1993;
- modificările din 31 mai 1995 (proces-verbal nr.17) la punctul 3 al capitolului III al Regulamentului nr.1 "Privind reglementarea activității băncilor comerciale (pe acțiuni), private și cooperatiste" din 21 iunie 1993;
- formularul nr.2 (lunar) "Date privind creditele "mari" acordate de către banca comercială" (anexat la Regulamentul Nr.1 "Privind reglementarea activității băncilor comerciale (pe acțiuni), private și cooperatiste" din 21 iunie 1993);
- scrisoarea Nr.09014/186 din 30 august 1995;
- scrisoarea Nr.09014/185 din 1 septembrie 1995.

Anexa 1

LISTA organizațiilor internaționale și a băncilor multilaterale de dezvoltare

I. Organizații internaționale:

1. Comunitatea Europeană;
2. Fondul Monetar Internațional;
3. Banca Reglementărilor Internaționale.

II. Bănci multilaterale de dezvoltare:

1. Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (the International Bank for Reconstruction and Development);
2. Corporația Financiară Internațională (the International Finance Corporation);
3. Banca Inter-americană de Dezvoltare (the Inter-American Development Bank);
4. Banca Asiatică de Dezvoltare (the Asian Development Bank);
5. Banca Africană de Dezvoltare (the African Development Bank);
6. Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (the Council of Europe Development Bank);
7. Banca Nordică de Investiții (the Nordic Investment Bank);
8. Banca de Dezvoltare din Caraibe (the Caribbean Development Bank);
9. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (the European Bank for Reconstruction and Development);
10. Banca Europeană de Investiții (the European Investment Bank);
11. Fondul European de Investiții (the European Investment Fund) și
12. Agenția de Garantare Multilaterală a Investițiilor (the Multilateral Investment Guarantee Agency).
13. Facilitatea internațională de finanțare în favoarea imunizării;
14. Banca Islamică de Dezvoltare.

[Anexa completată prin [Hot.BNM nr.242 din 03.11.2011](#), în vigoare 23.12.2011]

[Anexa introdusă prin [Hot.BNM nr.86 din 30.04.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

[Anexa abrogată prin [Hot.BNM nr.36 din 08.08.97](#)]